

‘รวยอย่างไรให้ถึงหลาน

วารสาร
สามกเศศ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต VARAKORN@DPU.AC.TH

“ถ้าแก่สร้าง อาเสียร่วมสร้างและถลุง อาตีถลุงอย่างเดียว” ข้อความนี้ได้ยินกันอยู่เนืองๆ ว่าเศรษฐกิจไทยนั้นรวยได้ 3 ชั่วโมงเท่านั้น ในโลกตะวันตกความหัวนเกรงเช่นนี้ก็มีอยู่เหมือนกัน แต่ก็มีวิธีป้องกันแตกต่างออกไปตามวัฒนธรรม

สิ่งที่เหมือนกันก็คือ ทำอย่างไรให้ความสำเร็จที่สร้างขึ้นในปัจจุบันสามารถสืบทอดไปถึงลูกหลานอีกหลายชั่วคนได้

ผู้คนทั้งไทยและเทศจำนวนหนึ่งรู้สึกพิศวงและพยายามหาคำตอบว่า ความมั่งคั่งของบรรพบุรุษของตนหมดสิ้นลงไปได้ได้อย่างไร เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น และเพื่อเอาไว้ใช้เป็นบทเรียน

เรื่องราวของความล้มสลายของความมั่งคั่งของครอบครัวมักไม่ถูกบันทึกไว้เพราะเป็นเรื่องน่าเศร้าและน่าอับอาย ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเล่ากันจากปากต่อปากกระชั้นกระเบา

ในอังกฤษมีงานศึกษาอยู่ชิ้นหนึ่งที่น่าสนใจ ผู้ศึกษาคือ Julie และ Steve Pankhurst แห่งเมือง Surrey เจ้าของเว็บไซต์ที่มีอายุ 5 ปี คือ Friends Reunited(เพื่อติดต่อกันหาเพื่อนที่พลัดหายไป และต่อมาขยายไปถึงการสืบค้นหาญาติ และความเป็นมาของบรรพบุรุษด้วย) ต้องการรู้ว่ามรดกครอบครัวอยู่มากน้อยเท่าใดที่รวยขึ้น หรือจนลงข้ามชั่วคน และอยากรู้อะไรมีสาเหตุมาจากอะไร

ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามตอบกลับจากผู้ประสบความสำเร็จในการค้นหาบรรพบุรุษของตน 1,000 ครอบครัว โดยคำถามมีว่าครอบครัวของตนมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีขึ้น เลวลง หรือเหมือนเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับบรรพบุรุษ

ประมาณร้อยละ 40 ตอบว่าฐานะครอบครัวของตนไม่แตกต่างไปมากนักจากบรรพบุรุษ

ประมาณร้อยละ 40 ตอบว่าครอบครัวของตนมีฐานะดีขึ้นกว่าบรรพบุรุษ

และร้อยละ 20 ตอบว่าบรรพบุรุษมั่งคั่งร่ำรวยกว่าครอบครัวของตนมาก

การตอบแบบนี้โดยแท้จริงแล้วมีความเอนเอียง(bias) อยู่พอสมควร เพราะผู้คนที่ค้นหาบรรพบุรุษที่มีฐานะ ดังนั้นคำตอบจึงเชื่อถือมากไม่ได้นัก แต่กระนั้นก็ตามมีถึงหนึ่งในห้าของครอบครัวที่เคยร่ำรวยแต่กลับยากจนลงข้ามเวลา เมื่อคำนึงถึงว่าคนรวยมีจำนวนไม่มากนักในอดีตก็พอเห็นภาพได้ว่า การจนลงข้ามชั่วคนนั้นไม่ใช่เรื่องธรรมดา

จากกรณีศึกษาก็พบว่าบรรพบุรุษ เช่น ครอบครัว Sam Firth Mellor เป็นมหาเศรษฐีเมื่อ 150 ปีก่อนจากสิ่งทอ ร่ำรวยหนึ่งร้อยล้านรูเบิล อยู่ยุคทาสสินี กินอยู่อย่างหรูหรา

แต่เมื่อถึงต้น ค.ศ.1900 อาณาจักรพังพินาศเพราะมีการนำเข้าสิ่งทอราคาถูก เมื่อถึงยุคเศรษฐกิจโลกตกต่ำในปี 1930 และตลาดหุ้นโลกพังพินาศ หลักรัฟฟ์ที่มีอยู่ในตลาดก็หมดค่าไป ความมั่งคั่งหายไปสิ้นจนต้องไปเช่าบ้านอยู่ ปัจจุบันลูกหลานคนหนึ่งเรียกว่าพอไปได้ทำธุรกิจโรงแรมเล็กๆ อยู่ในสกอตแลนด์

ครอบครัวอื่น ๆ ก็ยากจนลงจากการเปลี่ยนแปลงการเมือง เช่น กบฏบอลเชวิค ในรัสเซีย ในปี 1917 การโค่นล้มของระบอบกษัตริย์และขุนนางในยุโรปหลายประเทศ

เหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้ความมั่งคั่งของมหาเศรษฐีปลาสนาการไปก็คือ

(ก) การทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างพี่น้อง

(ข) การพนันและการดื่มเหล้า

(ค) ความซึ่เกียจ

(ง) การใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

(จ) การตัดสินใจทางธุรกิจที่ผิดพลาดเพราะขาดความรู้และขาดความสนใจของคนรุ่นต่อมา

อภิมหาเศรษฐีในโลกตะวันตกปัจจุบันได้คำนึงถึงบทเรียนเหล่านี้ และได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใน 6-7 ปีที่ผ่านมา กล่าวคือมีการอุทิศเงินจำนวนมากให้แก่มูลนิธิของอภิมหาเศรษฐี โดยไม่คิดมอบมรดกมูลค่ามหาศาลทั้งหมดให้แก่ทายาท(Bill Gates ได้ตั้งมูลนิธิมูลค่า 28,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อช่วยคนยากจนในประเทศกำลังพัฒนา และได้ประกาศว่าจะมอบร้อยละ 95 ของความมั่งคั่งทั้งหมดที่มีเพื่อสาธารณประโยชน์

ในโลกตะวันตกมหาเศรษฐีที่รวยจากรมรดกนั้นไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม อย่างกว้างขวาง(ยิ่งโกงเขามาด้วยแล้วไม่ต้องพูดถึง) และมักจะไม่มีการลบล้างบุญไม้อ้อวดความรวยหรือเปิดเผยตนเองนักเพราะสังคมกังขาและไม่ชื่นชม คนจะรู้จักคนเหล่านี้ก็ต่อเมื่อมีข่าวของการบริจาคเงินนั้นแหละ

พวกทายาทเศรษฐีเหล่านี้ที่รับมรดกจากพ่อแม่(ไม่ว่าบางส่วนหรือทั้งหมดก็ตาม) มีโอกาสสูงที่จะไม่ถูกกระทบอย่างรุนแรงจากภัยคุกคามจนทำให้ลูกหลานรุ่นต่อมาไม่ได้รับโภคผลเหมือนในอดีต ทั้งนี้เนื่องจากการเกิดขึ้นของ private banking(ธุรกิจการเงินที่เป็นตัวแทนดูแลผลประโยชน์ธุรกิจและลงทุนให้) ซึ่งแพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน

ในบางกรณี private banking รุกล้ำเข้าไปถึงการให้คำแนะนำในเรื่องส่วนตัว เช่น การทะเลาะเบาะแว้งระหว่างพี่น้อง และการจัดการทรัพย์สินที่ไม่เข้าท่า ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปรากฏการณ์ “อาเสียถลุง” ในช่วงต้นสาม

สถาบันการเงิน Citigroup ในอังกฤษให้บริการ private bankers แก่ผู้มีทรัพย์สินระหว่าง 1 ถึง 5 พันล้านปอนด์ โดยให้บริการลงไปถึงลูกของอภิมหาเศรษฐีด้วยการจัดหลักสูตร “Children of Wealth” ในนิวยอร์กอยู่เป็นประจำ โดยแนะนำให้เข้าอบรมหลายครั้ง เพื่อให้สามารถรักษาความมั่งคั่งไว้ได้นานที่สุดและเกิดประโยชน์มากที่สุด

อภิภพหะเครษฐิตะวันตคทักังวลจว่าลुकจะไม่มีปัญญะ
รักษาทรัภษสมบัตินไว้ได้ ถ้าลึงมีทงโน้มใหม่ นันก็คอกการใช้
มุลนิตทิตนเองได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแชนขะของการทำ
สหารณประโยชน์เป็นสนามฝึกฝนลูกในการตัดสินใจแะ
ทำงานเป็น โดยให้ลูกเป็นกรรมกรมุลนิตเพื่อฝึกฝนไว้ก่อนท
ลูกจะได้มีโอกาศ “ถูง” จริง

๖ รรมเนียมประเพณีของคณเอเชยในการสสมทวัภษ
สมบัตินให้ทายาทต่างไปจากคณในโลกตะวันออกที่เชื่อว่า
เงินมรดกมกๆ ทำลยลुकมกกว่าสร้างสรรรค์ การอุทคเงิน
ให้แก่สหารณประโยชน์ต่างๆ (ไม่ใช่วัดแต่เพียงอย่งเดียว
เหมือนคณไทยที่หวังว่าตนเองจะได้ขึ้นสรรรค์แบบไปจรวด
พิเศษ) เป็นวัตรปฏิบัติของคณตะวันออกที่มีมานมนานภายได้
ความเชื่อในเรื่อง Noble Obligation ซึ่งหมยความว่า คณ
เกิดมาที่มียศศักดิ์หรือตำแหน่ง หรือมีความมั่งคั่งร่ำรวย มี
หน้าทที่จต้องปฏิบัติผูกพันไปด้วย(ไม่ใช่กอบโกยลुकเดียว
แล้วค้อยคิดในวันหน้าว่าจะเอาความรวยไปทำอะไร)

พุดอีกอย่งหนึ่งว่าเป็นหน้าทของคณร่ำรวยมีอภิสิทธิ์ท
จต้องช่วยเหลือคณที่ไม่โชคดีเท่าตนเอง แผลไทยเป็นไทยว่า
คณที่รวยโดยเฉพะอย่งย้งไม่ได้ออกแรงเนื่องจากพ่อแม่
มอบความร่ำรวยให้ มีหน้าทอันสำคัญทจต้องปฏิบัติควบคู่
ไปด้วย นันก็คือช่วยเหลือคณด้อยฐานะกว่าตนเอง

ลึงที่คณไม่ได้เป็นอภิภพหะเครษฐิตะมกสงสัยแะตอบไม่ได้
(เพราะย้งไม่ได้เป็นแะ ไม่มีโอกาศทจะได้เป็น เพราะได้แสดง
ความง่ผ่านการมีค่าตามต่อไปน่อยในใจ) ก็คือความพยายาม
กระเสือกกระสนรวยถึงระดับหนึ่งนันพอเข้าใจกันได้ แต่
เมื่อกันระดับหนึ่งทต่อให้กันไปสืบชาติทไม่หมดแล้วย้งจะรวย
ไปอีกทำไม หรือว่าคณเหล่านันมองว่าความรวยคือรางวัลของ
ความสำเร็จในชีวิตย้งรวยมกก็ย้งประสบความสำเร้งมก

ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ความสำเร้งของคณก็ขึ้นอยู่กักระดับ
ดัชนันั้นนละภาวะเครษฐิตทที่ขึ้นลงได้ทุกวันเหมือนลูกข่าง
โยโย่ มีได้มีฐานอันมั่งคั่ง ซึ่งได้แก่ ประโยชน์ทได้ทำไว้ให้แก่
เพื่อนมนุษย์อย่งนันหรือ(ข้อมูลหลักจาก Financial Time,
10 ตุลาคม 2005)